

OPSCHRIFT

Nummer: 2013_MC_00006

Onderwerp

kunstwerken Korenmarkt

Op voorstel van raadslid(-leden):

Siegfried Bracke - N-VA

OMSCHRIJVING VAN DE VRAAG

Toelichting

Bij de heraanleg van de Korenmarkt voorzag de ontwerper de plaatsing van twee hoge lichtgevende kunstwerken. De sokkels hiervoor zijn al geruime tijd aangelegd maar de realisatie van de eigenlijke kunstwerken wordt altijd maar uitgesteld.

Eén van de aangezochte kunstenaars zou onlangs hebben afgehaakt. Er zou zelfs nog geen enkel contract met een kunstenaar getekend zijn.

Vraag

Wat is de reden dat het overleg met de kunstenaars zo moeizaam verloopt? Houdt het stadsbestuur vast aan het oorspronkelijk idee van twee hoge lichtgevende zuilen? Zullen de sokkels eventueel tijdelijk op een andere manier worden afgewerkt? Wat is de stand van zaken in dit dossier? Hoe worden de burgers betrokken bij de keuze van de te plaatsen kunstwerken? Wat is de totale kostprijs van dit project, inclusief de tot nu toe gemaakte kosten (aanleg sokkels, personeelsinzet...) en het budget dat nodig is om de kunstwerken te realiseren?

ANTWOORD

23 januari 2013 15:29

Wat is de reden dat het overleg met de kunstenaars zo moeizaam verloopt? Wat is de stand van zaken in dit dossier?

Sta me toe kort de **voorgeschiedenis** van dit dossier te schetsen:

In januari 2009 heeft de gemeenteraad beslist om een kunstwerk te realiseren naar aanleiding van de heraanleg van Gent centrum (KOBRA-project: aanleg van de Korenmarkt, Belfortstraat en het Emile Braunplein).

Het architectenbureau Robbrecht en Daem heeft in zijn Korenmarkt-ontwerp twee verticale constructies voorzien die door twee gerenommeerde kunstenaars artistiek moeten ingevuld worden.

Bij de start van de werken voor de Korenmarkt en zijn omgeving werden in 2010 op twee strategische punten op het plein funderingen voor sokkels voorzien.

De posities van de twee constructies vertrekken vanuit de urbanistische gedachte om een noord-zuidas (Langemunt, Korenmarkt, Veldstraat) te accentueren ten opzichte van de prominent in de stad aanwezige oost-westas met de drie beroemde torens van Gent (Sint-Baafskathedraal, Belfort en Sint-Niklaaskerk).

Het college heeft een bemiddelingsopdracht toegekend aan Joost Declercq voor het artistieke onderzoek, de artistieke begeleiding, de bemiddeling en het verwerven van sponsoring voor de realisatie van de twee kunstwerken. Joost Declercq voert zijn opdracht uit in nauwe samenwerking met Paul Robbrecht.

In 2012 werden op het cultuurbudget middelen voorzien om de productie van één kunstwerk mogelijk te maken. De kunstenaars kregen van hen een aantal richtlijnen mee voor hun ontwerp:

- *de twee constructies worden door twee kunstenaars ontworpen en staan in dialoog met elkaar;*
- *de plaatsen waar de kunstwerken ontworpen worden bevinden zich op de Korenmarkt aan de Donkersteeg of ter hoogte van de Sint-Niklaaskerk, waar reeds funderingen zijn voorzien;*
- *de kunstenaar maakt een ontwerp 'in situ' en houdt in zijn ontwerp rekening met de historische en actuele context van de Stad Gent en van de Korenmarkt in het bijzonder;*
- *om de plaats en context goed te leren kennen, zal de kunstenaar voldoende bezoeken afleggen. De Stad Gent, op zijn beurt, bezorgt de kunstenaar de nodige inhoudelijke, historische, technische en actuele context van de Korenmarkt;*
- *de kunstwerken dienen een universeel karakter te hebben;*
- *de kunstwerken getuigen van een hedendaagse aanpak, van een internationale uitstraling en zijn uniek in hun soort;*
- *de kunstwerken hebben een tijdloos karakter;*
- *de kunstwerken hebben een leesbaarheid op verschillende niveaus;*
- *de kunstwerken zijn duurzaam in materiaalsoort (weer- en vandalismebestendig en ecologisch verantwoord); De kunstenaar zal materiaalsoorten selecteren die onderhoudsvriendelijk zijn voor een stedelijke context.*
- *de plaatsen zijn ontmoetingsplaatsen en rustplaatsen en moeten in het ontwerp ook zo worden geconcipieerd;*
- *de richtlijnen voor de afmetingen van deze constructies, refererend naar zijn nabije omgeving, hebben een maximumhoogte van 21 m en een diameter van maximum 2,50 m; De constructies moeten, rekening houdend met deze afmetingen, van verticale aard zijn (zoals bijvoorbeeld een zuilvormige constructie)*

Verschillende kunstenaars werden door Joost Declercq gecontacteerd en bevraagd vanuit hun professionaliteit, ervaring, beschikbaarheid en hun kwaliteit om te antwoorden op de voorgestelde eisen. Belangrijk bij deze keuze was tevens de financiële haalbaarheid. Volgende mensen werden gecontacteerd.

Anne Theresa de Keersmaeker, Roni Horn, Julie Merethu, Rosemarie Trockel. Om verschillende redenen hebben deze kunstenaars afgehaakt. Allen vonden ze het project uitermate belangrijk en boeiend, maar konden een mogelijke opdracht niet aanvaarden omwille van persoonlijke, artistieke of tijdsgebonden redenen.

Na veel research en dialoog kwam Anne Theresa de Keersmaeker tot de vaststelling dat haar kunst staat voor beweging en dat zij er niet kon in slagen om de beweging te bevriezen tot een sculptuur. De Amerikaanse kunstenaar Roni Horn werd gecontacteerd vanwege haar sterk ecologisch geëngageerde werken wat vandaag een zeer actueel thema is. Zij haakte af wegens haar twijfel omtrent het functioneren van haar werk binnen de publieke ruimte. De Ethiopische kunstenaar Julie Merethu analyseert urbanistische sites en verwerkt ze tot kleurrijke abstracte symfonieën. Julie Merethu was sterk geïnteresseerd, maar kon zich beroepshalve niet engageren voor de komende jaren. De Duitse kunstenaar Rosemarie Trockel voelde zich onzeker in het nemen van de verantwoordelijkheid.

Het eerste effectieve voorstel van de opdrachthouder kwam er op 9 maart 2011 waarbij de kunstenaars Didier Vermeiren en Yayoi Kusama werden voorgedragen. Yayoi Kusama werd om artistieke redenen door de stedelijke werkgroep Kunst in de Publieke Ruimte niet weerhouden. Op 22 december 2011 werd door de opdrachthouder een nieuw voorstel gedaan, nl Rebecca Warren. Op 26 januari 2012 heeft het college goedgekeurd om verder te onderhandelen met Didier Vermeiren en Rebecca Warren. Er werd besloten om met Didier Vermeiren als eerste te onderhandelen vermits zijn engagement al het langst gekend was.

Na zeven maanden van contractbesprekingen heeft Didier Vermeiren op het laatste moment per brief, op 27 november 2012, afgehaakt. Reden was dat de kunstenaar zich artistiek te beperkt voelde door de keuze van de locatie (Donkersteeg) en de richtlijnen opgesteld door Joost Declercq en Paul Robbrecht.

Om budgettaire redenen in het vooruitzicht van de begrotingswijziging 2013 werden de contractbesprekingen met Rebecca Warren pas in september 2012 opgestart, maar ze heeft zich tot op heden nog niet contractueel geëngageerd. De feitelijke productie van de kunstwerken kan dus nog altijd niet worden opgestart.

Houdt het stadsbestuur vast aan het oorspronkelijk idee van twee hoge lichtgevende zuilen?

In de funderingen is water- en lichtaansluiting voorzien voor het geval de kunstenaar met deze elementen wil werken. De kunstwerken zijn dus niet per definitie lichtsculpturen, maar water en licht zijn voorzien voor het geval dat de kunstenaar hiermee wil werken.

Hoe worden de burgers betrokken bij de keuze van de te plaatsen kunstwerken?

Mijnheer Bracke, Over kleuren en smaken valt niet te twisten. U zal begrijpen dat het onmogelijk zou zijn om een consensus te vinden in de persoonlijke voorkeuren van alle Gentenaars. Ik wil mij voor deze keuze laten adviseren door experts.

Om de realisatie van de KOBRA-kunstwerken te versnellen zetten we een werkgroep aan het werk die een lijst zal opstellen van kunstenaars die in aanmerking komen.

Die werkgroep zal bestaan uit:

- 3 experts van de Werkgroep Kunst in de publieke ruimte: Frank Maes (Centrum voor hedendaagse kunst Aalst), Rolf Quaghebeur (Argos Centrum voor Kunst en Media), Astrid Van Ingelgom (departement Cultuur),
- Philippe Van Cauteren (directeur S.M.A.K.),
- Bieke Mangeleer (Departement RUMODO),

- Paul Robbrecht, Joost Declercq,
- de horecacoach
- bevoegde kabinet.

Deze taskforce zal een lijst in rangorde van internationaal gerenommeerde kunstenaars opstellen die geschikt zijn voor het project. Vervolgens zal in volgorde van deze shortlist onderhandeld worden met de kunstenaars. Bedoeling is om over maximaal zes maanden het contract voor het eerste voorontwerp te kunnen afronden.

Zoals gezegd zijn het in de eerste plaats deze experten die mij zullen adviseren bij de keuze van de kunstenaar. Niettemin vind ik participatietrajecten bij kunstintegratie steeds belangrijk. Bij kunstintegratietrajecten als Pierkespark, Blinde Muren, Karel Rymhofplein waar men kunstintegraties opzet vanuit een behoefte van de buurt waren er steeds zeer uitgebreide en intensieve participatietrajecten.

Wat is de totale kostprijs van dit project, inclusief de tot nu toe gemaakte kosten (aanleg sokkels, personeelsinzet...) en het budget dat nodig is om de kunstwerken te realiseren? Zullen de sokkels eventueel tijdelijk op een andere manier worden afgewerkt?

De kostprijs per kunstwerk wordt geraamd op 300.000 euro voor voorontwerp, haalbaarheidsstudie, ereloon, stabiliteitsstudie en productie van het kunstwerk.

Totnogtoe werd enkel een kost gemaakt voor de funderingen in het kader van het KOBRA-project. Die bestaat uit 8 schroefpalen, gewapend beton (fungeert ook als zitbank), water- en elektriciteitsaansluitingen en afwerking in hout en worden op 43.000 euro geraamd en werden geïntegreerd in de aanleg van de Korenmarkt. De funderingen zijn tijdelijk afgewerkt en in gebruik als zitbanken.
